

ÄVENTYR

Exklusiv tävling i Vasa: Denna teater förvandlas till en la-byrintisk orienteringsbana!
Du kan anmäla dig ännu idag!

te fortsätta mot nästa kontroll”, påminner Puro-Aho. De 200 snabbaste deltagarna får delta i inomhusorienteringen och åldersgränsen är 11 år. De första deltagarna startar söndagen den 23 november klockan 11:00. Efter orienteringstävlingen kan du fördjupa dig i sportens dramatik i teaterrestaurangen, när fackboksförfattaren Marko Kantomaa berättar om sin bok ”Stormens orientera-re – Pasi Ikonens liv och död”. Så missa inte detta unika tillfälle att se teater från en ny vinkel – och naturligtvis springa igenom den! Du kan registrera dig här: <https://www.vaasa.fi/app/uploads/2025/10/Teatterisuunnistus-kutsu-2025-1.pdf>

Glöm skogar och stigar – Vasa stadsteaters historiska byggnad får en helt ny roll nästa söndag, när dess auditorier, trappor och till och med hemligheter bakom kulisserna utnyttjas som terräng för en vild inomhusorienteringstävling!

Den unika Theatre Sprint erbjuder upp till 200 lyckliga deltagare en sällsynt möjlighet att utforska teaterns faciliteter, som normalt är dolda för publiken. Arto Puro-Aho, ledare för evenemangets bandesignteam, beskriver sprinten som en exceptionell upplevelse som kombinerar artisteri och en idrottslig utmaning.

”Vasa stadsteater är den perfekta platsen för stadsorientering för evenemanget. Byggnadens labyrintiska karaktär, trapporna, korridorerna och utrymmena som gömmer sig bakom scenen satte verkligen kartläsningsförmågan och situationsmedvetenheten på prov”, säger Puro-Aho entusiastiskt. Själva teaterns scen förtjänar särskild uppmärksamhet i tävlingen, eftersom den fungerar som en av kontrollpunkterna. Så orienterarna hamnar bokstavligen i ramp-ljuset för en stund mitt bland strass och svettddroppar! ”Det ger ett litet ögonblick där orienteraren kan glömma att han eller hon är med i en tävling och fördjupa sig i teaterns magi. Men bara för

ett kort ögonblick, eftersom klockan tickar och resan mäs-

STADSORKESTERN
För två euro till en konsert

Studerande får biljetter till Vasa stadsorkesters konserter till ett löjligt pris. Vasa stadsorkester erbjuder studerande ett förmånligt sätt att njuta av levande musik som saknar motstycke. Den populära kampanjen är på väg att göra comeback och nu kan studerande gå på alla orkestrens konserter i Vasa stadshus för endast två euro.

I vanliga fall kostar en studentbiljett till orkestrens konserter åtta euro. Detta specialerbjudande gäller fram till slutet av året, vilket gör den kulturella upplevelsen nästan gratis.

Orkestern ordnar konserter nästan varje vecka, och utbudet är inte begränsat till traditionell klassisk musik. Programmet innehåller också många underhållningskonserter och överraskande samarbeten med artister från olika genrer. När en symfoniorkester möter till exempel pop, jazz eller talkonst väntar något unikt.

Orkestrens intendent Mia Huhta betonar kampanjens betydelse:

– Vi vill göra våra konserter tillgängliga och erbjuda studenterna möjligheten att uppleva magin med livemusik till en låg kostnad. Framtidens lyssnare finns i läroanstalternas korridorer, säger Huhta.

Utbudet uppmuntrar studerande att bekanta sig med Vasas mångsidiga musikutbud. Biljetter till konserterna kan lösas ut i stadshusets biljettkassa mot uppvisande av studentkort.

LEDARE
Det lönar sig att vara tvåspråkig
Sid 2

WASA DAGBLAD
Nr 46
Söndag,
16 november
2025
ISSN 2954-2448

VASA UNIVERSITET
Digitaliseringen fördjupar ojämlikhet

Den snabba och kostnadsbesparande digitaliseringen av offentliga tjänster hotar att utestänga utsatta medborgare från tjänsterna. En ny doktorsavhandling som granskas vid Vasa universitet visar att till exempel

invandrare och unga som riskerar att bli marginaliserade riskerar att halka efter de digitala tjänsterna. SI sin doktorsavhandling i social- och hälsovårdsledning utmanar Hanna Kirjavainen missuppfattningen att alla unga automatiskt är skickli-

ga på att använda komplexa offentliga webbtjänster. Även om du är bekant med sociala medier betyder det inte att du kan navigera på till exempel FPA:s eller arbets- och näringsbyråns webbplats. Ödesdigra konsekvenser Att avbryta sina tjänster kan leda till allvarliga mänskliga konsekvenser, till exempel att förmånerna avbryts. Studien visar också att standardiserade servicemodeller inte möter de verkliga behoven hos alla kunder. Till exempel högt utbildade invandrare upplevde frustration när de fick allmänna anvisningar som inte beaktade deras utbildningsbakgrund. Kirjavainen uppmanar dock inte till att överge de digitala tjänsterna, utan till att de ska göras mångsidigare på ett intelligent sätt. Digitaliseringen kan också hjälpa grupper som är svåra att nå. Till exempel för socialt tillbakadragna unga

kan digitala kanaler erbjuda ett sätt att delta i utvecklingen av tjänster med låg tröskel. Ett proffs är en brobyggare Det centrala resultatet av undersökningen är att de professionella inom kundservice inte minskar i och med digitaliseringen, utan att deras roll blir allt viktigare. De fungerar som brobyggare som hjälper kunderna att förstå den komplexa byråkratin. ”De här experterna är oersättliga förtroga för många klienter”, betonar Kirjavainen, men konstaterar att bristen på resurser och pressen på effektivitet hindrar dem från att hjälpa dem tillräckligt. I stället för att spara pengar efterlyser han genuin kundorientering i välfärdsområdena och kommunerna. FOTO: Hantia Kirjavainens doktorsavhandling visar att en professionell kundtjänstmedarbetare är en viktig brobyggare mellan en människa och ett komplext system. Foto: Hanna Kirjavainen. Bilden är fri att använda.

EKONOMI
IMF: Finlands ekonomi går långsamt uppåt

Finland sätter sitt hopp till en osäker vändning. Enligt Internationella valutafonden (IMF) är landets ekonomi fortfarande ur fas, präglad av svag produktivitet och en ihållande svag efterfrågan. Även om den reala BNP:n växte med blygsamma 0,4 procent 2024, saktade tillväxten ner igen under 2025, med en årlig tillväxtprognos på endast 0,25 procent.

IMF:s artikel IV-mission, som avslutades den 7 november 2025 , signalerar dock ett visst hopp: En starkare återhämtning väntas accelerera nästa år. Prognosen pekar på att produktion-en ska öka med 1,5 procent både 2026 och 2027, understödd av en gradvis återhämtning i den privata inhemska efterfrågan. Men mörka krispuckar hopar sig. Trots konsolideringsinsatser har budgetunderskottet vuxit dramatiskt, och väntas ligga kvar på en hög nivå under 2025. Detta har drivit upp statsskulden till en alarmerande nivå, som förväntas närma sig 90 procent av BNP under 2025 – långt över de nordiska grannländernas. Experterna varnar att riskerna är tydligt på nedsidan. Större utmaningar hotas av en långsam-mare återhämtning på arbetsmarknaden och en skarp nedgång i bostadspriserna. IMF uppmanar nu Finlands regering till ytterligare smärtsamma konsolideringsinsatser för att få skulden på en nedåtgående bana

Veckans bild

Päivi Honkaniemis ”Cafe & Winebar” har gjort Saluhallen trivsam

HANKEN
Jannica Fagerholm utsedd till Årets alumn på Hanken

Vd:n för Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse och ett av Finlands mest framstående styrelseproffs, Jannica Fagerholm, har valts till Årets alumn vid Svenska handelshögskolan (Hanken). Utmärkelsen tillkännagavs i samband med Hanken-dagen.

Fagerholm, som utexaminerades 1986 efter studier i finansiell ekonomi och nationalekonomi, uttryckte stor stolthet över erkännandet. ”Jag blev jätteglad och jättestolt. Jag ser det som en eloge för den typen av karriär jag haft, det vill säga att jobba operativt i näringslivet, engagera mig i ideellt arbete och inneha styrelseuppdrag,” säger hon. Fagerholm har de senaste 15 åren lett Gyllenbergs stiftelse och har en tung bakgrund från finansvärlden, inklusive roller på Sampo, Handelsbanken och SEB. Idag är hon ett aktivt styrelseproffs med platser i bolag som Kesko, Sanoma, Mandatum och Solidium. Hennes engagemang för Hanken har varit stort sedan alumnaverksamheten startade. Hon har bland annat fungerat

som högskolans styrelseordförande. Till dagens studenter skickar hon en uppmuntran: ”Man kanske inte förstår att uppskatta hur värdefullt det är att få en riktigt bra utbildning medan man är mitt i studier-

na. Hanken är trippelackrediterad och erbjuder fina internationella möjligheter.” Årets alumn utses årligen till en person som fungerar som en inspirerande förebild i samhället och som har upprätthållit en stark koppling till

högskolans utveckling. BILD: Jannica Fagerholm, Årets alumn vid Svenska handelshögskolan.Gustaf Hafström, Hanken KÄLLA: Hanken

LEDARE

Det lönar sig att vara två-språkig

Den mänskliga hjärnan har en anmärkningsvärd anpassningsförmåga, och kanske finns det ingen aktivitet som visar detta på ett djupare sätt än att behärska och använda ett andra språk. Långt ifrån att bara vara en kulturell fördel, omformar den regelbundna användningen av två eller flera språk i grunden hjärnans arkitektur och funktion, vilket ger betydande kognitiva och neurologiska hälsofördelar. Denna effekt, som ofta kallas "tvåspråkig fördel", representerar ett robust forskningsområde som bekräftar att språkinläring är ett kraftfullt verktyg för att upprätthålla kognitiv vitalitet under hela livet.

Mekanismen för fördelen med tvåspråkighet
Hälsofördelarna med tvåspråkighet beror på hjärnans ständiga hantering av flera konkurrerande språkssystem. När en tvåspråkig person talar är båda språken aktiva i hjärnan samtidigt. För att kommunicera effektivt på det avsedda språket måste talaren aktivt undertrycka eller hämma det oönskade språket (Green 1998). Denna kontinuerliga process fungerar som ett kraftfullt mentalt träningspass och engagerar i första hand det exekutiva funktionssystemet som finns i hjärnans frontallob.

Exekutiva funktioner är de kognitiva processer på hög nivå som hanterar uppmärksamhet, kontrollerar impulser, planerar och växlar mellan uppgifter. Den dagliga "jongleringsakten" som krävs av den tvåspråkiga hjärnan förbättrar dessa funktioner. Som Bialystok (2001) visade, presterar tvåspråkiga barn och vuxna bättre än enspråkiga på uppgifter som kräver selektiv uppmärksamhet och förmågan att ignorera irrelevant information. Denna förbättrade uppmärksamhetskontroll är ett direkt resultat av den kontinuerliga övningen i att hantera språkliga störningar.

Dessutom avslöjar neuroradiologiska studier påtagliga förändringar i hjärnans struktur. Tvåspråkiga individer uppvisar vanligtvis ökad densitet av grå substans i regioner som är förknippade med språk och kognitiv kontroll, och överlägsen integritet i vit substans, vilket underlättar snabbare neural kommunikation (Mechelli et al. 2004). Dessa fysiska förändringar understryker ett mer effektivt och motståndskraftigt hjärnnätverk.

Att bygga upp en kognitiv reserv
En av de mest kritiska långsiktiga fördelarna med tvåspråkighet är dess bidrag till den kognitiva reserven. Kognitiv reserv är hjärnans förmåga att motsätta åldersrelaterad neurologisk nedgång eller skada (som den som orsakas av sjukdomar som Alzheimers) genom att använda alternativa neurala nätverk eller fungera mer effektivt. Genom att bygga ett rikare och mer komplext neuralt nätverk ger tvåspråkighet en buffert mot de fysiska effekterna av åldrande och sjukdom.

De kliniska bevisen för denna reserv är övertygande. Studier som spårar stora populationer av patienter har konsekvent funnit att tvåspråkiga individer diagnostiseras med demens och Alzheimers sjukdom i genomsnitt fyra till fem år senare än sina enspråkiga motsvarigheter (Craik, Bialystok och Freedman 2010). Denna fördröjning inträffar även när båda grupperna har samma nivå av underliggande hjärnpatologi, vilket belyser att den tvåspråkiga hjärnan är bättre på att kompensera för befintliga skador innan symptomen blir uppenbara.

"Det lönar sig att vara tvåspråkig" är inte bara ett idiom utan ett uttalande grundat i neurovetenskap. Från förbättrad uppmärksamhet och beslutsfattande till en fysiskt friskare hjärna med ökad grå substans är de kognitiva fördelarna omfattande. Tvåspråkighetens djupgående förmåga att fördröja uppkomsten av försvagande neurodegenerativa sjukdomar befäster dessutom språkinläring som en av de mest effektiva och tillgängliga strategierna för att främja livslång hjärnhälsa. Oavsett om den förvärvas i barndomen eller vuxen ålder, omformar den tvåspråkiga upplevelsen hjärnan på ett sätt som ger varaktiga hälsofördelar.

Referenser
Bialystok, Ellen. 2001. Bilingualism in Development: Language, Literacy, and Cognition. Cambridge: Cambridge University Press.
Craik, Fergus I. M., Ellen Bialystok, and Malcolm Freedman. 2010. "Delayed onset of Alzheimer's disease in bilingual speakers." Brain 133, no. 7 (July): 2235–40.
Green, David W. 1998. "Mental Control of the Bilingual Lexicon." Bilingualism: Language and Cognition 1, no. 2 (August): 67–81.

Photo Supplement

Waasan Päivälehti

Photo Supplement

Wasa Dagblad

Wasa Daily

Spelmansstämman i Malax

1984

Photo Supplement - vpress.ovh

MALAX

Malax söker Årets Ledstjärna – Dags att rösta!

Malax kommun har inlett omröstningen för att utse Årets ledstjärna – en utmärkelse som lyfter fram personer eller organisationer som är förebilder för personer med funktionsvariationer. Rådet för personer med funktionsnedsättning har nominerat tre starka kandidater som nu står inför allmänhetens dom.

Valet uppmärksammar det viktiga arbete som utförs för att skapa en mer inkluderande och stöttande vardag i regionen.

De nominerade är:

- Tina Holms: Tina har beskrivits som en engagerad person med stor drivkraft inom DUV i Vasanejden och i andra relevanta föreningar. Hennes arbete lyfter fram vikten av aktivt föreningsengagemang.
- Lisbeth "Libbi" Bäck: Lisbeth lyfts fram som en omständlig person som sprider glädje och ger en "guldkant" till vardagen för dem hon är stödperson till. Hennes in-sats belyser värdet av personligt stöd och omsorg.
- Psykosociala föreningen Träffpunkten rf: Föreningen beskrivs som en viktig plats där besökare kan vara sig själva. Med engagerande personal och ett blandat program ses föreningen som en organisation som aktivt ser den lilla människan.

Så röstar du
Nu är det upp till kommuninvånarna och andra intresserade att lägga sin röst. Alla kan delta i omröstningen via Malax kommuns officiella hemsida.

Röstningen pågår till och med den 23 november 2025. Årets Ledstjärna kommer sedan att tillkännages den 3 december 2025 i samband med Internationella funktionshinderdagen.

Källa: Malax.fi

VÄLFÄRDSOMRÅDET

Drastiska besparingar i Öst-erbotten: Upp till 72 anställda hotas av uppsägning!

Samarbetsförhandlingarna (samarbetsförhandlingarna) mellan Österbottens välfärdsområde fick ett dramatiskt slut den 3 november. Även om det ursprungliga sparmålet sänktes något, finns det fortfarande risk för att upp till 72 anställda anställdas förlorar sitt arbete.

Välfärdsområdet måste anpassa sin verksamhet drastiskt, eftersom man i nästa års budget siktar på att minska kostnaderna med upp till 51 miljoner euro. Personalkostnadernas andel av sparmålet var ursprungligen 15 miljoner euro, men de finjusterades till 11,8 miljoner euro.

Så här görs de flesta besparingarna

Även om hotet om uppsägning påverkar tiotals anställda, genomförs största delen av personalbesparingarna lyckligtvis på andra sätt:

Rekryteringsförfarande (7,5 miljoner euro): Detta innebär att lediga platser på grund av pensionering eller byte av arbete inte tillsätts.

Samarbetsförhandlingar (4,3 milj. euro): Genomförandet av denna del är förknippat med hot om uppsägning.

HR-direktör Juha Suikkanen betonar att målet är att minimera antalet uppsägningar.

– Vi strävar efter att hålla antalet uppsägningar så lågt som möjligt och att kunna placera personer på andra lediga uppgifter, säger Suikkanen.

Välfärdsområdet har ständigt lediga arbetsplatser för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Det slutliga antalet uppsägningar kommer att bli känt först när man ser hur många personer som kan placeras på nya tjänster.

Även den högsta ledningen drabbades när en av chefsens tjänster avskaffades som en besparingsåtgärd.

Välfärdsområdets styrelse behandlar förhandlingsresultatet och budgeten för nästa år på sitt möte i morgon den 17 november.

AI i NORDEN

Nytt center för artificiell intelligens har lanserats – ska främja AI i Norden och Baltikum

Ett nytt center, New Nordics AI, har nyligen lanserats för att stärka användningen och utvecklingen av artificiell intelligens (AI) i Norden och Baltikum. Centret syftar till att främja närmare samarbete mellan regeringar, organisationer och företag i regionen.

Lanseringen skedde under ett event arrangerat av det finsk-åländska ordförandeskapet i Nor-diska ministerrådet. Målet är tydligt: att öka AI-användningen för att stärka regionens globala konkurrenskraft.

Flera nordiska ministrar deltog, däribland Finlands minister för nordiskt samarbete, Anders Adlercreutz, som betonade vikten av samarbete:

"Nordiskt AI-samarbete stärker vår konkurrenskraft på den globala arenan. Den globala konkurrensen och ett osäkert verksamhetsklimat understryker vikten av strategisk enighet."

Adlercreutz betonade också att AI måste användas ansvarsfullt och med människan i cent-rum. New Nordics AI ska fungera som en gemensam plattform för att lyfta den nordiska rösten både på EU-nivå och globalt.

2 Wasa Dagblad, 16 november 2025

VASA UNIVERSITET

Till Vasa universitets styrelse valdes erfarna påverkare från näringslivet och den offentliga sektorn

I början av nästa år stärks Vasa universitets styrelse med toppnamn inom näringsliv och offentlig förvaltning. Den 20 oktober valde universitetskollegiet de externa ledamöterna i styrelsen för den nya mandatperioden 2026–2029.

I början av nästa år stärks Vasa universitets styrelse med toppnamn inom näringsliv och offentlig förvaltning. Den 20 oktober valde universitetskollegiet de externa ledamöterna i styrelsen för den nya mandatperioden 2026–2029.

Hannu Mäntymaa, verkställande direktör för Wärtsilä Finland Oy, understatsekreterare vid utrikesministeriet Jarno Syrjälä och Eriikka Söderström, styrelseproffs, blir nya medlemmar. Den tidigare statsministern Mari Kiviniemi, som har lett universitetsstyrelsen sedan 2022, fortsätter som styrelseordförande för en andra period.

Sami Vähämaa, ordförande för universitetskollegiet, betonar att valen stöder Vasa

universitets strategiska prioriteringar – hållbar affärssamhet, energi och samhällslig påverkan.– De nyvalda ledamöterna för med sig en internationell vision, lång erfarenhet och framför allt en förmåga att bygga broar mellan forskning och praktiskt näringsliv, säger Vähämaa.

Vasa universitets styrelse har sammanlagt tio medlemmar. Fyra av dem kommer utanför universitetssamfundet och sex från universitetet. De interna ledamöterna – professorer, personal och studen-

trepresentanter – kommer att väljas under hösten.

De valda ledamöterna har med sig imponerande meritförteckningar. Mäntymaa är chef för ett av Finlands mest betydande teknologiföretag, Syrjälä ansvarar för internationella och politiska frågor vid utrikesministeriet och Söderström är känd som en erfaren företagsledare och styrelseproffs.

Ordförande Mari Kiviniemi har lång erfarenhet av både politik och internationell ekonomi. Innan han blev biträ-

dande generalsekreterare för OECD var han bland annat statsminister och verkställande direktör för Finsk Handel.

Vasa universitet har under de senaste åren stärkt sin ställning som en föregångare inom forskning inom energi och ekonomi. Den nya styrelsen tillträder vid en tidpunkt då universitetet söker en ännu starkare roll i den internationella forskningen och det regionala näringslivet.

Bild: Vasa universitet. Bilden är fri att använda.

KORSHOLM

Behövs buss från Karperö till Kvevlax via Fågelberget?

Korsholms kommun och transporttjänsten Lifti utreder just nu intresset för en ny busslinje som skulle knyta samman Karperö, Smedsby, Fågelberget och Kvevlax. Kommunen har öppnat en enkät för att ta reda på om det finns tillräckligt underlag för att införa en ny trafikrutt.

Den planerade rutten, som skulle ha totalt 22 hållplatser, har som mål att förbättra kollektivtrafiken i regionen. Busslinjen skulle trafikera Karperövägen, passera Fågelberget (vid behov) och fortsätta till Kvevlax.

Tidtabellen är utformad för att underlätta pendling: morgnar och eftermiddagar skulle linjen trafikera enligt fast tidtabell, medan mitt på dagen skulle den fungera som beställningstrafik. Rutten skulle också koordineras med linje nr 6 för att möjliggöra byte till Vasa centrum vid Smedsby. Restiden från Karperö till Smedsby beräknas till cirka 15–20 minuter.

Om intresset visar sig vara tillräckligt stort kommer kommunen att planera för testtrafik på linjen. Enkäten är öppen till den 30 november 2025.

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Copernicus: 2025 ett av de tre varmaste åren som någonsin uppmätts

År 2025 kommer med största sannolikhet att bli ett av de tre varmaste år som någonsin uppmätts, enligt de senaste uppgifterna från EU:s Copernicus Climate Change Service (C3S). Detta resultat understryker den obehagliga och accelererande takten i den globala uppvärmningen.

Rapporten, som innehåller data fram till oktober, bekräftade att oktober 2025 var den tredje varmaste oktober globalt. Den registrerade en genomsnittlig lufttemperatur vid ytan på \$15,14^{\circ}\text{C}\$, en betydande \$0,70^{\circ}\text{C}\$ över genomsnittet för 1991–2020. Mer kritiskt var att

aturen från november 2024 till oktober 2025 nådde oroande 1,50 dollar^{^{\circ}\text{C}} över förindustriella nivåer. Dessutom är det troligt att den globala medeltemperaturen för treårsperioden 2023–2025 för första gången under den instrumentella perioden kom-

mer att överstiga tröskelvärdet på 1,5^{^{\circ}\text{C}}.

Resultaten återspeglar de fortsatt höga yttemperaturerna på havsytan, som var de tredje högsta som uppmätts globalt för oktober, och fortsatt låga havsisutbredningar i både Arktis och Antarktis.

PRESSREADER

Du kan läsa nästan alla världens tidningar när som helst - och det kostar ingenting

Här får du veta hur du kan få tillgång till över 7 000 tidningar och magasin från hela världen med ditt bibliotekskort

Föreställ dig att kunna läsa The Washington Post över morgonkaffet, bläddra i senaste Vogue under lunchen, och sedan fördjupa dig i The Economist på kvällen – allt utan att betala en enda cent. Det låter för bra för att vara sant, men för alla med ett finskt bibliotekskort är detta verklig-het.

Välkommen till PressReader – världens största digitala tidningskiosk som vem som helst i Finland kan använda helt kostnadsfritt genom sitt bibliotek.

Vad är PressReader?
PressReader är en digital tjänst som ger dig tillgång till över 7 000 tidningar och magasin från mer än 120 länder på 60 olika språk. Från stora dagstidningar som The Guardian och Svenska Dag-bladet till nischade hobbytidningar, från modetidningar som VOGUE till sporttidningar som Golf Digest – allt finns samlat på en enda plattform.

Det som gör PressReader så unikt är att du inte bara får läsa utvalda artiklar. Du får hela tidning-en eller magasinet precis som det ser ut i tryck, från framsida till baksida. Dessutom får du tillgång till de senaste numren samt arkivmaterial som sträcker sig upp till 90 dagar bakåt för de flesta publikationer.

Så får du tillgång – enklare än du tror

Allt du behöver är ett giltigt bibliotekskort från vilket som helst finländskt bibliotek. Processen är förvånansvärt enkel:

Via webbläsare:

1. Gå till ditt biblioteks hemsida
2. Leta upp PressReader bland de digitala resurserna
3. Logga in med ditt bibliotekskortsnummer och PIN-kod
4. Börja läsa!

Via mobilapp:

1. Ladda ner den kostnadsfria PressReader-appen från App Store eller Google Play
2. Tryck på "Sign In" och välj "Libraries & Groups"
3. Sök efter ditt bibliotek i listan
4. Logga in med ditt bibliotekskortsnummer och PIN-kod
5. Njut av 48 timmars tillgång – även när du inte längre är uppkopplad till bibliotekets nätverk

När du väl har loggat in med ditt bibliotekskort får du 48 timmars obegränsad tillgång till hela PressReaders utbud. Efter det behöver du bara logga in igen för att förlänga åtkomsten.

En värld av läsning i din ficka
Det som verkligen gör PressReader revolutionerande är mångsidigheten. Låt oss utforska de olika kategorierna och vad de erbjuder:

Dagstidningar – Världen varje dag

PressReader ger dig direkt tillgång till några av världens mest inflytelserika dagstidningar. Från Finland kan du läsa Hufvudstads-bladet, den största svenskspråkiga dagstidningen med lokal och nordisk bevakning.

Vill du veta vad som händer i USA? The Washington Post och Los Angeles Times finns där, tillsammans med Chicago Tribune och Boston Herald. Från Storbritannien hittar du The Guardian och The Telegraph, medan Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten håller dig uppdaterad om det svenska samhället.

Dessa tidningar publiceras dagligen på PressReader, oftast samma dag som de kommer ut i tryck. Du kan läsa dem från förslidsidan till sista sidan, precis

som om du höll papperstidningen i han-den.

Nyhetsstidningar och analys
För djupare analyser och längre perspektiv hittar du tidningar som The Economist, den brittiska veckomagasinet som är känt för sin grundliga bevakning av ekonomi, politik och internationella relationer. Forbes och Bloomberg Businessweek ger dig insikter i affärsvärlden, medan Fast Company fokuserar på innovation och teknik.

Variety och The New York Review of Books täcker kultur och underhållning på djupet, medan National Geographic Traveller tar dig med på resor runt världen – både geografiskt och intel-lektuellt.

Modetidningar – Stil och elegans

Modeintresserade finner en skattkista på PressReader. VOGUE – den ultimata modetidningen – finns i flera internationella utgåvor. ELLE, Harper's Bazaar, Glamour och Cosmopolitan erbjuder allt från haute couture till vardagsstil.

För män finns GQ och Esquire med mode, livsstil och kultur. Grazia fokuserar på aktuella mo-detrender, medan Wallpaper kombinerar design, mode och arkitektur på ett unikt sätt.

Dessa tidningar kommer ofta ut månadsvis och PressReader ger dig tillgång till de senaste num-ren samma dag som de publiceras i tryck.

Fotografitidningar – Bildkonst och teknik

För fotografer och bildentusiaster finns ett brett utbud. Du hittar allt från tekniska magasin som recenserar den senaste kamerautrustningen till tidningar som fokuserar på bildkonst och fotogra-fiska tekniker.

Oavsett om du är nybörjare med din första systemkamera eller professionell fotograf, finns det magasin som passar din nivå och dina intressen – från porträttfotografering och landskapsfotografering till street photography och dokumentärfoto.

Hälsa och välmående
Hälsokategorin på PressReader är omfattande. Men's Health och Women's Health ger råd om träning, kost och livsstil specifikt anpassade för olika behov. Yoga Journal vänder sig till yo-gautövare på alla nivåer, medan Runner's World är bibeln för löpare.

Better Nutrition fokuserar på mat och näringsvetenskap, MiNDFOOD kombinerar mat med mental hälsa, och Oxygen riktar sig till kvinnor som tränar med vikter och vill bygga muskler.

Dessa tidningar innehåller träningsprogram, recept, expertråd och inspiration för ett hälsosammare liv – och allt finns tillgängligt direkt i din mobil eller surfplatta.

Sporttidningar – Från golf till hockey

Sportfantaster kan fördjupa sig i sina favoritgrenar genom specialiserade tidningar. Golf Digest och andra golfidningar ger tips om teknik och presenterar de bästa banorna världen över. The Hockey News håller dig uppdaterad om ishockeyvärlden, medan Ladies in Racing fokuserar på kvinnor inom motorsport.

Det finns tidningar för nästan alla sporter – från löpning och cykling till fotboll och basket, från tennis till simning. Oavsett vilken sport du följer hittar du sannolikt flera tidningar dedikerade till just den.

Mat och hem – Inspiration för vardagen

För matälskare och hemmafix-entusiaster finns rika väl av inspiration. BBC Good Food Magazine och BBC Easy Cook Maga-

zine erbjuder recept för alla nivåer och tillfällen. Taste of Home fokuserar på hemlagad mat och familjevänliga rätter.

Canadian Living, Good Housekeeping och Style at Home kombinerar mat med inredning, de-sign och praktiska hushållstips. VOGUE Living Australia lyfter hem och design till konstforms-nivå.

Dessa magasin uppdateras månadsvis och ger dig ständig tillgång till nya recept, säsongsin-spirat-ion och hemförbättrings-projekt.

Teknik och gaming – Den digitala världen

Teknikentusiaster hittar tidningar som PC Gamer, Popular Science och Science Illustrated. T3 fokuserar på den senaste konsumentelektroniken, medan iPhone Life Magazine riktar sig speci-fikt till Apple-användare.

PCWorld och Macworld ger dig djuplodande granskningar av datorer och programvara, medan TechLife Australia täcker hela teknikspektrumet från smartpho-nes till smarta hem.

Även gamers får sitt – med detaljerade spelrecensioner, tips och nyheter från spelindustrin.

Resor och livsstil – Upptäck världen

Restidningar utgör en egen kategori full av inspiration. Lonely Planet – den legendariska re-seguiden – finns tillgänglig med artiklar om destinationer världen över. National Geographic Traveler kombinerar resor med naturvetenskap och kultur.

Backpacker riktar sig till äventyrslystna med begränsad budget, Where Milan and liknande guidentidningar ger djupdykning-ar i specifika städer, medan New York Magazine fångar pulsen i storstadslivet.

Canadian Geographic, Maxim och andra livsstilsmagasin blandar resor med kultur, mode och underhållning.

Specialintressen och hobbies

Utöver dessa huvudkategorier finns otaliga nischade tidningar för specifika intressen – allt från bätliv och fiske till trädgårdsarbe-te och hantverk, från historia och arkeologi till djur och natur.

Vad än ditt intresse är – samlande, modellbygge, genealogi, astronomi, eller något helt annat – finns det sannolikt minst en tidning på PressReader som täcker just det området.

Smartare läsning med avancerade funktioner

PressReader är mycket mer än bara en digital tidningskiosk. Tjänsten erbjuder flera smarta funkt-ioner som förbättrar läs-upplevelsen:

Automatisk översättning: Du kan översätta artiklar till över 30 olika språk med ett knapptryck. Vill du öva på din spanska genom att läsa El País men behöver hjälp med vissa ord? Översätt-nings-funktionen finns där.

Text-till-tal: Låt PressReader läsa artiklarna högt för dig. Perfekt när du pendlar, tränar eller gör hushållsarbete. Funktionen fungerar på de flesta språk.

Offline-läsning: Ladda ner hela tidningar eller magasin när du har internetuppkoppling, och läs dem sedan offline när du är på flyget, på tåget eller någonstans utan wifi.

Personlig nyhetsström: Skapa ett konto (fortfarande gratis) och anpassa din egen nyhetsström. Välj favoritavsnitt från olika publikationer och få dem samlade på ett ställe – som att skapa din

egen personliga tidning.
Bokmärken och delning: Spara artiklar för senare läsning och dela intressanta artiklar med vän-ner via sociala medier eller e-post.

Två olika läslägen: Välj mellan originalutgåvan (ser ut precis som tidningen i tryck) eller text-top-timerat läge (lättare att läsa på små skärmar).

Varför är detta gratis?

Du kanske undrar hur detta kan vara gratis. Svaret är enkelt: Finska bibliotek betalar en prenume-rationsavgift till PressReader för att ge sina låntagare tillgång till tjänsten. Detta är en del av bibliotekens uppdrag att demokratisera tillgång till infor-mation och kultur.

Genom ditt bibliotekskort bidrar du indirekt genom dina skattepengar, men själva användningen kostar dig ingenting extra. Det spelar ingen roll hur många tidningar du läser eller hur ofta du an-vänder tjänsten – det är helt obegränsat.

Praktiska tips för bästa upplevelse

Börja smått: Med över 7 000 publikationer kan utbudet kännas överväldigande. Börja med att söka efter tidningar du känner till eller är intresserad av.

Använd filterfunktionen: Du kan filtrera efter land, språk, kategori och om det är tidning eller magasin. Detta gör det mycket lättare att hitta relevant innehåll.

Skapa ett konto: Även om det inte är nödvändigt för att läsa, gör ett gratiskonto att du kan an-passa din upplevelse, spara favoriter och synkronisera mellan enheter.

Ladda ner för resor: Planerar du en längre resa? Ladda ner flera magasin eller tidningar innan du ger dig av, så har du läsning för flera timmar utan internetuppkoppling.
Utforska nya språk: PressReader är ett utmärkt verktyg för språkinläring. Läs tidningar på det språk du vill lära dig, med översättningsfunktionen som backup.

Testa olika kategorier: Våga utforska kategorier du normalt inte skulle läsa. Du kanske upptäcker ett nytt intresse!

Vad kostar detta egentligen?

Om du skulle prenumerera på alla dessa tidningar privat skulle kostnaden bli astronomisk. En prenumeration på The Economist kostar omkring 150 euro per år, VOGUE cirka 50 euro per år, och The Washington Post ungefär 120 euro per år. Bara dessa tre tidningar skulle kosta dig 320 euro årligen.

Med tillgång till över 7 000 publikationer på PressReader skulle motsvarande privatprenumerat-ioner kosta tiotusentals euro per år. Men med ditt bibliotekskort? Helt gratis.

Den demokratiska aspekten

PressReader representerar något fundamentalt viktigt: tillgång till information och kultur borde inte begränsas av ekonomisk förmåga. Genom bibliotekens samarbete med PressReader kan alla – oavsett inkomst – läsa samma kvalitetsjournalistik som de som har råd med privata prenumera-tioner.

En student i Helsingfors kan läsa samma The Economist som en affärsman i New York. En pens-ionär i Vasa kan bläddra i samma VOGUE som en modeintresserad i Paris. En tonåring i Tam-merfors kan följa samma sporttidningar som en professionell atlet.

Detta är demokratisering av information i praktiken.

Framtidens bibliotek

PressReader är ett perfekt exempel på hur bibliotek utvecklas i den digitala tidsåldern. Bibliotek är inte längre bara fysiska platser där man lånar böcker – de är portar till världens samlade kun-skap och kultur, tillgängliga dygnet runt från din egen soffa.

Medan papperstidningar och fysiska magasin fortfarande har sin charm, erbjuder digitala platt-formar som PressReader något som fysiska bibliotek aldrig kunde: omedelbar tillgång till tusen-tals publikationer från hela världen, uppdaterade dagligen, tillgängliga var du än befinner dig.

Slutsatsen: Använd din rätt

Om du har ett finskt bibliotekskort men inte använder PressReader går du miste om en av de mest värdefulla tjänster ditt bibliotek erbjuder. Du har redan tillgång – det enda du behöver göra är att aktivera den.

Nästa gång du står i tidningskiosken och funderar på att köpa en tidning för fem euro, kom ihåg: Du har säkert redan tillgång till den tidningen, och tusentals andra, helt gratis genom ditt bibliotek.

Så varför inte ladda ner PressReader-appen ikväll? Logga in med ditt bibliotekskort och börja utforska världens tidningar och magasin. Kanske börjar du morgondagen med The Guardian, läser Hufvudstadsbladet på lunchen, bläddrar i VOGUE på eftermiddagen och avslutar kvällen med The Economist.

Allt detta väntar på dig – och det kostar inte en enda cent.

Världens tidningar i din ficka. När som helst. Var som helst. Helt gratis.

Det enda du behöver är ditt bibliotekskort.

UKRAINE PRESIDENT

We Are Working to Ensure Good News for Ukraine – And It Will Come – Address by the President

Dear Ukrainians!

Our Foreign Intelligence fulfilled the task of locating specific, precise addresses of Ukrainian children abducted by Russia. We are providing our partners with lists – lists of children who must be returned.

This is a sensitive issue, with a great deal of quiet diplomatic work underway. And to foil any Russian attempt to claim they supposedly know nothing about these children, we are ensuring that addresses are included as well. The first such list –containing over 300 surnames, first names, and addresses of the abducted children – will be on the desks of all the leaders assisting

us in this effort.

There were many military reports today – detailed updates from the front. Of course, Pokrovsk is our priority. We continue to destroy the occupier, and that is what matters most – to stop Russian strikes wherever and whenever possible. The Russians want to turn our entire country into what they are doing to Pokrovsk, what they are doing to Kupiansk, and other towns and communities. They must be halted where they have reached – and destroyed there. I thank each of our units, every soldier, sergeant, and officer who defends our positions and defends our state.

One more thing.

Today I held several meetings on our foreign policy activity for the week ahead – covering weapons for Ukraine, financial support, and our shared political outcomes in relations between Ukraine and the European Union. We are working to ensure good news for Ukraine – and it will come. I am confident. We thank everyone who is helping us! I thank everyone who is fighting for our state, for Ukraine, as they would for themselves.

COPYRIGHT: The Presidential Office of Ukraine. All materials featured on this site are is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

VECKANS KONSTUPPLEVELSE

Fanny Churberg

Fanny Churberg

12.12.1845 i Vasa - 10.5.1892 i Helsingfors

Vinterlandskap, efter solnedgången, Talvmaisema auringonlaskun jälkeen, Winter Landscape after Sunset 1880

1984

EN ROMAN AV

George Orwell

Del 7

KRIG ÄR FREDFRIHET ÄR SLAVERI

OKUNNIGHET ÄR STYRKA.

Men Storebrors ansikte tycktes finnas kvar i flera sekunder på skärmen, som om den effekt som det hade haft på allas ögonglober var för levande för att försvinna omedelbart. Den lilla sandhåriga kvinnan hade kastat sig framåt över stolsrytgen framför sig. Med ett skälvande mummel som lät som "Min Frälsare!" sträckte hon ut armarna mot skärmen. Sedan begravde hon ansiktet i händerna. Det var tydligt att hon bad en bön.

I detta ögonblick brast hela gruppen av människor ut i en djup, långsam, rytmisk ramsa av "B-B... B-B... B-B!" om och om igen, mycket långsamt, med en lång paus mellan det första "B" och det andra – ett tungt, mumlande ljud, på något sätt egendomligt barbariskt, i vars bakgrund man tyckte sig höra stampet av nakna fötter och dunkandet av pukor. I kanske så mycket som trettio sekunder höll de på med det.

Det var en refräng som ofta hördes i stunder av överväldigande känslor. Delvis var det ett slags hymn till Storebrors visdom och majestät, men ännu mer var det en akt av självhypnos, en avsiktlig dränkning av medvetandet med hjälp av rytmiskt oväsen. Winstons inälvor tycktes kallna.

I "Two Minutes Hate" kunde han inte låta bli att delta i det allmänna deliriumet, men detta omänskliga mässande av "B-B... B-B!" fyllde honom alltid med fasa. Naturligtvis mässade han tillsammans med de andra: det var omöjligt att göra på annat sätt. Att dölja sina känslor, att kontrollera sitt ansikte, att göra vad alla andra gjorde, var en instinktiv reaktion. Men det fanns en tid av ett par sekunder, under vilken uttrycket i hans ögon kunde tänkas ha förrådt honom. Och det var just i det ögonblicket som det viktiga hände – om det nu hände.

För ett ögonblick fångade han O'Briens blick. O'Brien hade rest sig upp. Han hade tagit av sig glasögonen och var i färd med att sätta tillbaka dem på näsan med sin karakteristiska gest. Men det drö-

jde bråkdelen av en sekund när deras blickar möttes, och så länge det behövdes visste Winston – ja, han visste! – att O'Brien tänkte samma sak som han själv. Ett omisskännligt budskap hade passerat. Det var som om deras båda sinnen hade öppnats och tankarna flödade från den ena till den andra genom deras ögon. "Jag är med dig", tycktes O'Brien säga till honom. "Jag vet precis vad du känner. Jag vet allt om ditt förakt, ditt hat, din avsky. Men oroa dig inte, jag är på din sida!" Och så var blixten av intelligens borta, och O'Briens ansikte var lika outgrundligt som alla andras.

Det var allt, och han var redan osäker på om det hade hänt. Sådana händelser fick aldrig någon följd. Det enda de gjorde var att hålla tron eller hoppet vid liv hos honom, att andra än han själv var partiets fiender. Kanske var ryktena om stora underjordiska konspirationer sanna trots allt – kanske existerade Brödraskapet verkligen! Trots de ändlösa arresteringarna och beaktningarna och avrättningarna var det omöjligt att vara säker på att Brödraskapet inte bara var en myt. Vissa dagar trodde han på det andra dagar inte. Det fanns inga bevis, bara flyktiga glimtar som kunde betyda vad som helst eller intet: snuttar av avlyssnade samtal, svagt klotter på toalettväggarna – en gång till och med, när två främlingar möttes, en liten rörelse av händerna som hade sett ut

